

M 307 541

ALAN GRATZ

SPOJENCI

Den D: Jediná šance se spojit, nebo vše ztratit

mladá fronta

DEN „AŽ“ NEBOLI WHEN DAY

JAMES STÁL V PRÁZDNÉ KUCHYNI A KRYL SAMA svým kulometem značky Bren. Sam prudce otevřel dveře do sklepení zámku a uskočil dozadu.

Nic. Žádný křik, žádné kulky, žádné granáty. Jen dřevěné schody, které se ztrácely ve tmě.

Nahoře James zaslechl nervózní šoupání nohama, pak se ozval úlevný výkřik: „Všude čisto!“ Přízemí bylo také prázdné. Jestli byli v domě nějakí němečtí vojáci, ukrývali se ve sklepech.

„Co tady sakra dělám?“ ptal se James sám sebe snad po milion čtvrté.

„Půjdeš dolů první,“ řekl Sam.

„Cože? Ty běž dolů první!“

Sam zavrtěl hlavou. „Já jsem starší důstojník.“

„Oba jsme svobodníci!“ protestoval James.

„Já jsem se stal svobodníkem dřív než ty.“

„O týden!“

„Takže ti nařizuju, abys šel dolů, protože já jsem o týden starší důstojník,“ rozhodl Sam. „A taky se bojím tmy.“

„To je podlé, Same. Opravdu podlé.“

James si povzdechl. Od dětství nesnášel chodit do sklepa vlastního domu. Pořád to tak bylo, popravdě řečeno. Vrzající schody, pavučiny, tma, stíny, vlhký chlad. Kdysi ho tam jeho mladší bratr z legrace zamkl a on si vykloubil zápěstí, jak bušil na dveře v panice, aby ho pustili ven. Při té vzpomínce mu přeběhl mráz po zádech a v žaludku ucítil svíravý pocit.

Naposledy se takhle bál, když ho Marvin Lennox a jeho banda pronásledovali ulicemi Winnipegu na Co kdyby Dnu.

A samozřejmě dnes.

Ostatní vojáci ale čekali na potvrzení, že i ve sklepě je bezpečno.

James se nadechl, znovu zvedl kulomet Bren a pomalu se blížil ke dveřím. Nahlédl dolů a snažil se něco vidět, ale byla tam příliš velká tma. Vypínač byl hned za dveřmi. Pomalu sundal levou ruku z kulometu a třesoucími se prsty vypínač stiskl.

Nic. Buď tam nebyla žádná žárovka, nebo nefungovala elektřina, nebo obojí.

James se přesunul na odpočívadlo v horní části schodů a čekal, až jeho oči uvyknou tmě. Snažil se jít po špičkách, sestupoval dolů, zády přitisknutý ke zdi po pravé straně, ale schody byly stejně staré a rozvrzané jako u nich doma ve sklepě ve Winnipegu. Prozradily ho s každým dalším krůčkem.

Zapomeň na plížení, pomyslel si James. Jestli tam dole číhal Němec, aby ho zastřelil, James mohl stejně tak dobře ohlásit svůj příchod rachotem činelů.

„Je tam dole někdo?“ zavolal. „*Geb auf!*“ dodal a použil to málo němčiny, co si pamatoval z jejich výcviku, aby přikázal komukoli, kdo je tam dole, aby se vzdal.

Už se bál, že ho rozklepané nohy zradí. Pokud se hned nepohne, možná to vůbec nezvládne. Rychle sešel po schodech dolů. Na špinavé podlaze zacouval do rohu. Pavučiny se mu zachytily na krku pod přilbou a on se otrásl. Vlhký, zemitý zápach sklepa mu vlezl do nosu – stejný jako ve všech sklepech na světě. A stejně jako vždycky ve sklepě se ho zmocnila narůstající panika.

Vysoko na protější straně bylo špinavé okno a v hnědém světle zahlédl pohyb ve vzdáleném rohu. Srdce mu skočilo až do krku. Namířil zbraň tím směrem, ať už tam bylo cokoli.

„Kdo je tam?“ zavolal přiškrceně.

Ze stínu vystoupili muž a žena a Jamesův prst se napjal na spoušti. Ale ti dva nebyli vojáci. Byli malí. Hubení. Žena měla na sobě obnošené šaty, muž hodně záplatované kalhoty a košili. Za ženou se schovávala tmavovlasá holčička, pevně se držela matčiny sukně.

James cítil, že se konečně může nadechnout, i když stále ještě lapal po dechu. Strach v něm přetrvával.

„Same! Same, pojd' sem dolů,“ zavolal na kamaráda. „Jsou tu nějakí Francouzi.“

Sam k němu přispěchal a okamžitě začal s rodinou mluvit francouzsky. Oči trojice se rozzářily. Otec vykročil vpřed, pevně stiskl nejprve Samovu ruku, pak i Jamesovu. Jeho stisk byl tak silný, jako by se držel poslední naděje, aby nespádl z útesu.

„Je to správce pozemku, jeho žena je kuchařka,“ přeložil Sam. „Říká, že už tu žádní Němci nejsou – všichni vojáci šli bránit.“

Než Sam stačil domluvit, žena vzala Jamesovu tvář do dlaní a políbila ho na obě líce. Po tvářích jí stékaly slzy. Pevně ho objala a James cítil, jak se mu tváře začínají červenat rozpaky. Pak ho pustila a udělala totéž Samovi.

Jamesovy oči si už zvykly na tmou, na podlaze spatřil tři slamníky, malý stolek s oharkem zhaslé svíčky, jejíž vosk stekl a ztuhl na desce stolku, a tři prázdné misky.

Neschovávají se tady dole, uvědomil si. Oni tu bydlí. Slouží náckům, kteří se roztahují nahoře, jedí tam a spí.

„Pojďme je odsud dostat,“ řekl James.

Sám kdysi zažil trauma, když byl jako dítě zavřený ve sklepe, a nedokázal si představit, jak se musí cítit tahle rodina. Určitě se už nikdy nebudou chtít k žádnému sklepu ani přiblížit.

Žena zvedla ruku a poslala dcerku pro něco dál do temnoty. Holčička odběhla a za okamžik se vrátila se starou lahví vína.

„Tohle schovávali před Němci,“ překládal Sam, zatímco mu žena něco horlivě vysvětlovala.

„Řekn
„Společn
Otec j
la políbk
nasměro
malá dla
Usmá
chopil.
Všechno
invaze n
majetku
James vi
cích Sta
se do ar
nipeg. M
to tenkr
Francie
na druh
když v I
To si
nou, kd
a jeho z
by na k
zámku.
co to z
Nika
nacistic

„Řekni jim, že to vypijeme nahoře,“ rozhodl James. „Společně.“

Otec jim stále vděčně potřásal rukama a matka nešetřila polibky, i tak se ale Jamesovi a Samovi podařilo rodinu nasměrovat po schodech nahoru. Jak stoupali, holčiččina malá dlaň vklouzla Jamesovi do ruky.

Usmál se na ni a jemně jí stiskl ruku a v tu chvíli to pochopil. Ve Francii se Co Kdyby den stal skutečností. Všechno to, co se tenkrát ve Winnipegu dělo jen jako – invaze nacistů, zatýkání a zotročování lidí, zabavování majetku – to všechno se tady opravdu stalo. Tehdy když James viděl herce v kostýmech nacistů pochodovat po ulicích Staré tržnice ve Winnipegu, přimělo ho to přihlásit se do armády, ta hrozba ale nebyla *skutečná*. Ne pro Winnipeg. Ne pro Kanadu. On, Sam a všichni ostatní vojáci to tenkrát věděli. Oni byli v bezpečí. Stejně jako věděli, že Francie byla skutečně napadena nacisty. Ale Francie byla na druhé straně světa a koho zajímá, co se stalo ve Francii, když v Kanadě byl klid a mír?

To si tehdy James myslel. A myslel si to ještě před hodinou, když na něj u brány náckové stříleli. Ale Henri Shatto a jeho ztracení rodiče, spojenecká letadla shazující bomby na každého v Normandii, tahle rodina žijící ve sklepech zámku... James během pouhých několika hodin poznal, co to znamená, když se z Kdyby stane Až.

Nikdo na světě by neměl žít takhle, pod těžkou botou nacistické nadvlády, pomyslel si.

Padl na něj osvobozující klid a najednou pochopil, proč je tady. Hodlal bojovat proti náckům tak tvrdě, jak to jen půjde, dokud nebude celá Francie osvobozena. A pak bude pokračovat a společně s ostatními osvobodí Belgie a Nizozemsko a všechny další země, které Němci obsadili.

Chtěl osvobodit úplně každou zemi, kde se Co kdyby Den stal strašlivou skutečností. Ale nemohl to udělat sám. Potřeboval Sama a další vojáky, kanadské, anglické a americké vojáky. Stejně jako tenkrát ve Winnipegu, kdy se jeho spolužáci spojili, aby se postavili Marvinu Lennoxovi, bylo zapotřebí, aby se všichni postavili Hitlerovi, největšímu tyranovi na světě.

Když vyšli ze sklepa, James uviděl, jak se kanadští výsadkáři hemží po celém zámku. Francouzskou rodinu rychle svěřili do péče jejich zdravotníkovi.

„Jdeme dál?“ zeptal se James Sama. Teď, když konečně pochopil, proč je tady, se nemohl dočkat, až se znovu pustí do boje.

Další voják jeho otázku zaslechl a zavrtěl hlavou.

„Zničili vysílač. Kapitán vyslal pár chlapů, aby vyhodili do vzduchu ten most. My máme držet tuhle pozici, dokud nedorazí kluci z pláže.“

Sam tiše poznamenal: „*Jestli se odtamtud dostanou.*“

James sevřel čelist. „Musí to dokázat,“ řekl pevně. „Jsme tu z nějakého důvodu.“